

Реалізація принципу безперервності освіти на рівні ДНЗ та початкової школи

На сучасному етапі розвитку суспільства, зокрема освітньої сфери, безперервність освіти є одним із пріоритетних напрямків її модернізації. Перегляд принципів сучасної шкільної освіти змушує по-новому подивитися на співвідношення різних етапів навчання дітей, починаючи з дошкільного. Поділений на окремі ланцюги, цей процес втратив єдність, що неминуче повинно відбитися як на якості навчання, так і на формуванні цілісної та гармонійно розвиненої особистості.

Забезпечення безперервності та наступності освітнього процесу повинно стати тією об'єднувальною силою, яка дозволить скріпити окремі ланки цього ланцюга воедино і допоможе вирішити задачі, що стоять перед школою ХХІ століття.

Сьогодні як ніколи гостро постало завдання: створити умови й організувати навчально-виховний процес так, щоб плекати творчу особистість, яка б мала можливість повноцінного фізичного, інтелектуального, духовного розвитку, для примноження культури й духовності в усій різноманітності вітчизняних і зарубіжних надбань.

Серед найважливіших аспектів проблеми наступності між ДНЗ та школою учені виділяють: цільовий, змістовний, технологічний, психологічний, управлінський і структурно-організаційний.

І. Цільовий аспект наступності забезпечується узгодженням цілей виховання, навчання та розвитку на рівні ДНЗ, початкової, середньої та старшої школи, тобто підпорядкуванням усього освітньо-виховного процесу загальній ідеї становлення особистості дитини, розвитку її загальноінтелектуальних умінь, креативності, ініціативності, допитливості, самосвідомості, самооцінки тощо.

Реалізація таких зв'язків вимагає розв'язання певних завдань:

1) Забезпечення “охоронної функції” процесу навчання – неприпустимість розумових перевантажень, використання здоров'язберігаючих технологій, підтримка емоційно-позитивного ставлення дитини до пізнавальної діяльності.

2) Організація процесу навчання, виховання та розвитку дітей на всіх етапах освіти з урахуванням їх самоцінності (опора на потреби та можливості дітей, створення умов для збереження дитячої індивідуальності, розкриття й розвиток здібностей кожної дитини).

3) Пріоритетний розвиток особистості, формування тих інтелектуальних і соціальних якостей, без яких подальше навчання не буде успішним.

II. Змістова наступність забезпечується створенням зв'язних навчальних планів і програм, їхнім узгодженням з окремими провідними освітніми галузями з урахуванням провідної діяльності та росту компетентності вихованців.

III. Технологічна наступність забезпечується відбором загальних засобів навчання, виробленням загальних підходів до організації освітньо-виховного процесу, завдяки чому навчання дошкільників здійснюється на основі специфічних для цього віку видів діяльності.

IV. Психологічна наступність забезпечується вдосконаленням форм і методів освітньо-виховної роботи з урахуванням загальних вікових особливостей дітей. При цьому і в дитячому саду, і у школі забезпечується адекватне цьому віку поєднання інтелектуальних, рухових та емоційних навантажень з опорою на емоційно-позитивне спілкування.

V. Управлінська та структурно-організаційна наступність забезпечується реалізацією загальних підходів до управління й організацією роботи зі здійснення наступних зв'язків, які виробляються учасниками процесу в ході проведення спільних заходів: міні-педрад, “круглих столів”, семінарів-практикумів, методичних нарад фахівців тощо.

Спираючись на результати досліджень сучасних науковців, Г.Назаренко виділяє три етапи реалізації ідеї наступності в навчанні дошкільників та молодших школярів:

1 етап – забезпечення готовності дошкільників до навчання в школі;

2 етап – створення умов для найшвидшої адаптації дітей до шкільних умов;

3 етап – розвиток учнів початкової школи на основі надбань дошкільного дитинства та із застосуванням педагогічних технологій дошкільної освіти.

На основі цього у педагогічній науці “наступність і перспективність” розглядаються як дві сторони одного й того ж педагогічного явища. Перспективність – це погляд знизу вгору, а наступність – погляд згори вниз. Таким чином, на дошкільній і початковій сходинках освіти перспективність – це визначення пріоритетних ліній підготовки дітей дошкільного віку до школи, які б максимально враховували потреби початкової школи в готовності дитини до оволодіння новою, провідною в молодшому шкільному віці навчальною діяльністю, творчим характером цієї діяльності, вільним проявом психічних новоутворень даного періоду.

Враховуючи етапи реалізації ідеї наступності в навчанні дошкільників та молодших школярів, у сучасній психолого-педагогічній літературі (Р. Буре, О. Запорожець, Г. Кравцов) поняття готовності до школи розглядається як багатогранний розвиток особистості з позиції взаємопов'язаних “загальної” та “спеціальної” готовності.

Головна мета модернізації дошкільної освіти на сучасному етапі розвитку держави - цілісний розвиток дитини як особистості. А це, зокрема, передбачає турботу про здоров'я дошкільника — стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, психічний комфорт, позитивне самопочуття, спокій, рівновагу, задоволення, а не лише відсутність хвороб і

фізичних вад. Забезпечити цілісний розвиток дитини як особистості неможливо без сім'ї, родинного виховання.

Отже, наступність це двобічний процес, коли зберігається самоцінність дошкільного дитинства та створюються передумови для успішного формування навчальної діяльності першокласників.